

FEMINIZAREA MIGRAȚIEI DIN REPUBLICA MOLDOVA

FEMINISATION OF MIGRATION OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

[https://doi.org/10.52327/1813-8489.2022.3\(115\).12](https://doi.org/10.52327/1813-8489.2022.3(115).12)
CZU: 314.74-055.2(478)

Iulian PETCO,
doctorand,
Academia de Administrare Publică

SUMMARY

This article opens the brackets of a new and, at the same time, old migration process - feminisation. Past through different steps, this phenomenon was caused by various factors and the vulnerabilities of the female gender which is put through the survival circumstances and therefore obliged to go down on some levels and get to the difficult work, no matter the studies and qualification received in the country of origin. Through this research we discover that the today's woman has changed a lot from the woman of yesterday and the family roles have reversed, causing the woman to become more strong and the one responsible for the financial well-being of her family.

Keywords: *Feminization, migrants, women, families, financial contribution, workforce, workplace, discrimination, gender.*

REZUMAT

Acest articol deschide parantezele unui nou și, în același timp, vechi proces de migrație - feminizarea. Trecut prin diferite etape, acest fenomen a fost cauzat de diverși factori și de vulnerabilitățile genului feminin, care este pus în situația de supraviețuire și, prin urmare, obligat să coboare pe anumite paliere și să ajungă la o muncă dificilă, indiferent de studiile și calificarea primită în țara de origine. Prin intermediul acestei cercetări descoperim că femeia de astăzi s-a schimbat mult față de femeia de ieri, iar rolurile în familie s-au inversat, făcând ca femeia să devină mai puternică și cea responsabilă pentru bunăstarea financiară a familiei sale.

Cuvinte-cheie: *Feminizare, migranți, femei, familii, contribuție financiară, forță de muncă, discriminare, gen.*

În actualitatea zilelor noastre, fenomenul migrațional tot mai mult i-a amputa, iar consecința percepției sale

riscă să fie distorsionată, în sens negativ, bazându-se pe sentimente de frică și nesiguranță, care au fost accentu-

ate, în ultimii ani, de criza economică și ocupată pe scară largă de o singură soluție - „gândul plecării de acasă”.

„Feminizarea” migrației este o tendință nouă și chiar dacă este acceptată ca fenomen, cercetările au început să se concentreze asupra acestui fenomen apărut încă din anii 80 și care a devenit, actualmente, un subiect răspândit tot mai mult răspândit. Feminizarea migrației internaționale de muncă din Republica Moldova se intensifică cu fiecare an. Creșterea numărului femeilor lucrătoare migrante este determinată, în primul rând, de creșterea cererii de muncă feminină, în special, în țările europene. În ciuda crizei financiare declanșate de-a lungul timpului în Republica Moldova, feminizarea migrației nu s-a diminuat, ci din contra, s-a amplificat, îmbrăcând forme mult mai complexe și, în multe cazuri, chiar devenind un stil de viață autentic.

Motivele și consecințele mobilității umane sunt provocate de diverși factori care sunt cunoscuți în fiecare societate în parte și care sunt repartizați în funcție de gen, etnie, rasă, vârstă și clasă socială. Dintre toate acestea, se poate argumenta că genul are cel mai mare impact asupra experiențelor migratorii.

Dacă ne referim la genul migrațional, este de remarcat faptul că femeile migrante sunt mai instruite în subiectul migrațional decât bărbații, iar ponderea femeilor migrante, care sunt cu studii superioare, depășește semnificativ numărul bărbaților. Cu toate acestea, este de remarcat faptul că ponderea femeilor migrante nu s-a schimbat semnificativ în ultimii 60 de ani.

În esență, femeile migrante repre-

zintă puțin mai mult de jumătate din migrații internaționali din Europa. La jumătatea anului 2020, ponderea femeilor în rândul tuturor migraților internaționali a atins 51,6% în Europa și 51,8% în America de Nord [1]. Făcând o analiză mai profundă asupra datelor statistice, focusate pe problema migrației, poate fi observată o pondere de aproximativ peste 50% de femei migrante din totalul fenomenului migrațional internațional [2]. În unele zone continentale predomină migrația bărbaților, ca fiind sexul mai puternic și pregătit pentru muncile grele, precum ar fi, de exemplu, Africa. Pe când în țările Europei de Est se denotă o pondere mai înaltă a femeilor emigrate, printre care migrația românească devine una dintre cele mai importante, datorită numărului în creștere de migrații.

Acest fenomen a fost resimțit și în spațiul Republicii Moldova, în perioada 1995-2000, pe când a fost explorată o nouă direcție de migrare, și anume, spre țările europene, odată ce un număr important din populația feminină și-a început istoria migrației. Ajungând în străinătate, femeile migrante se găsesc în circumstanțe de supraviețuire și prestau servicii mult sub nivelul de calificare. Indiferent de domeniul de instruire obținut acasă, femeile lucrează în gospodăriile casnice, sănătate și asistență socială.

Circa 59% dintre femei care au fost acasă încadrate în gospodării casnice și peste hotare muncesc în același domeniu. Distribuția privind angajarea în alte sectoare variază, aproximativ 39% – în domeniul sănătate și asistență socială, iar 12% în transport și comunica-

ții. Dintre femeile, care acasă au muncit în activități recreative sau administrație publică, peste hotare nu s-a înregistrat nici o persoană care continuă să activeze în aceleași domenii. Astfel, în această situație experiența de muncă și abilitățile obținute la locul de muncă acasă sunt pierdute pentru femeile angajate peste hotare în alte domenii decât cele, în care au activat în Republica Moldova.

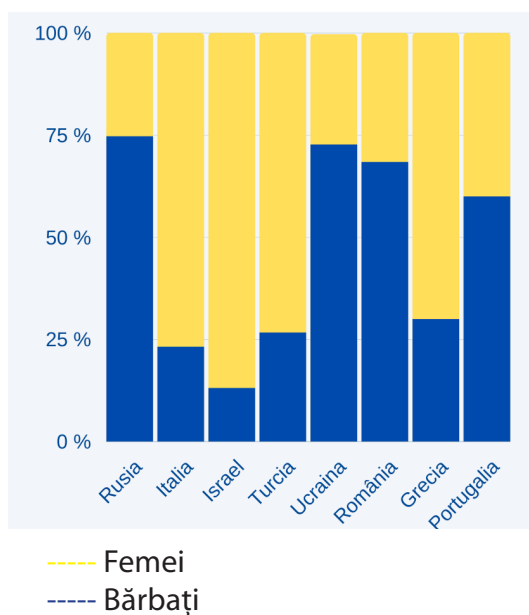
Conform unui Raport al Biroului Național de Statistică din anul 2016, se notează că peste 2/3 dintre femeile, care pleacă peste hotare în scop de muncă, au vârsta de 15-44 ani. Contingentul de femei migrante care pleacă din localitățile rurale este mai tânăr, femeile până la 35 ani constituie 46,9% față de 33,2% femei de aceeași vârstă din mediul urban, până la 44 ani – 70,5% din mediul rural, 57,4% – din urban. De aici vine și îmbătrânirea mai rapidă a satelor Moldovei, unde coeficientul de îmbătrânire printre femeile rurale a depășit cifra de 19% , iar prevalența emigrării rurale față de cea urbană amplifică tendințele de depopulare a mediului rural [3, p. 7].

Potrivit cercetărilor actuale, ponderea femeilor migrante este de circa 35% din totalul imigranților din Republica Moldova [4, p.18]. În corespundere cu recensământul din 2004, numărul femeilor plecate peste hotare constituia 118 625 de persoane, din totalul celor de 273 056. De exemplu, în anul 2014 din numărul persoanelor plecate peste hotare în căutarea unui loc de muncă, femeile constituiau 35,9%, în raport cu cel al bărbaților de 64,1% din totalul persoanelor emigrante [3, p.6].

Migrația este orientată atât spre țările CSI, cât și spre UE, cele mai prefe-

rate țări fiind Federația Rusă și Republica Italiană. Femeile care pleacă spre Italia sunt mai instruite, ponderea celor cu studii secundar profesionale și mai sus constituie 56%, iar cele cu studii gimnaziale și mai jos constituie 18,4%. Spre Rusia sunt orientate persoanele cu studii liceale și mai jos, care constituie 54% dintre femeile migrante în această țară. Se observă diferențe în funcție de gen privind selectarea țării de destinație a persoanelor care pleacă în căutare de muncă. Cele mai mari ponderi ale femeilor, care constituie peste 70%, sunt observate printre persoanele plecate la muncă sau în căutare de lucru în Italia, Israel, Turcia și Grecia, bărbații sunt mai prezenți în Rusia, Ucraina, România, Portugalia, informație reprezentată în figura 1.

Fig. 1. Distribuția persoanelor de 15 ani și peste, plecate la muncă sau în căutare de lucru peste hotare în funcție de țările de destinație și sexe, 2014 [7].

În consecință, mai multe femei migrante emigrează independent pentru muncă și doar în unele cazuri pentru studii. În ciuda acestor circumstanțe femeile migrante se pot confrunta adesea cu o discriminare mai puternică, fiind mai vulnerabile la maltratare și pot experimenta o discriminare dublă atât ca migrante, cât și ca femei în țara gazdă, în comparație cu migranții bărbați. Cu toate acestea, nici migranții de gen masculin nu sunt scutiți de vulnerabilități în procesele de migrație.

Totodată, femeile emigrate se confruntă cu o serie de probleme, astfel, este de menționat că, aflându-se în străinătate, nu întotdeauna orele suplimentare lucrate sunt achitate sau nu se respectă tarifele de plată. Femeile care muncesc în străinătate având grijă de gospodăria implicate activ în proces de îngrijire a bătrânilor, copiilor sau întreținerea curățeniei casnice, se confruntă adesea cu probleme atunci, când solicită concediul anual, fiind obligate să-și caute persoană care să le înlocuiască pe perioada absenței și să achite persoanei „de schimb” remunerarea.

Privind acest subiect cu alți ochi, din spatele datelor statistice, migrația femeilor contribuie semnificativ, în același timp, la dezvoltarea familiilor, comunității locale și a economiei țării, inclusiv la schimbarea percepțiilor și stereotipurilor legate de imaginea femeii migrante în societate. Contribuția financiară a acestei categorii de migranți este resimțită pe scară largă în calitatea vieții a familiei proprii și nu doar, fiecare din acestea contribuie cu

4.700 de euro anual la bugetul familial (dintre care 2.430 euro - destinați nevoilor copiilor), iar în total acestea expediază peste 700 milioane de euro, ceea ce constituie 10% din PIB-ul Republicii Moldova. Pe lângă contribuția personală, femeile migrante aduc suport și comunității de origine, acestora le aparține inițiativa de deschidere a peste 6 000 de afaceri în țară [6].

În concluzie, putem afirma că în anii precedenți, conform percepției sociale, femeia-mamă era asociată cu „menținerea focului în vatră” și dedicarea totală pentru educația copiilor. Dar realitatea actuală în condițiile tranziției postsovietice, procesul de feminizare a migrației, tot mai accentuat pe zi ce trece, a promovat puterea financiară în multe familii din Republica Moldova și, în consecință, schimbarea rolului patern cu cel matern în nucleul familiilor. Astfel, femeile migrante au devenit principalul furnizor de bunăstare atât pentru familia proprie cât și pentru comunitatea din care provin. Chiar dacă provocările sunt multiple pentru femeile emigrate, ele reușesc să fie prezente în familiile lor de origine și, totodată, să ofere ajutor financiar familiilor.

Dar faptul, că peste hotare pleacă femeile în vârstă fertilă, este un semnal alarmant pentru întreaga societate, fiindcă procesul conduce la deteriorarea structurii socio-demografice a populației țării. Consecințele migrației femeilor de vârstă fertilă au un efect dublu asupra proceselor demografice: în primul rând, reducerea numărului femeilor în vârstă aptă de muncă conduce la creșterea ponderii celor de

vârstă înaintată, respectiv îmbătrânirea populației; în al doilea rând, reduce natalitatea, prin urmare, se deteriorează procesul de reproducere naturală a populației, care determină diminuarea populației Republicii Moldova.

BIBLIOGRAFIE

1. Gender and migration. Migration data portal. March 2021. <https://migration-dataportal.org/themes/gender-and-migration>.
2. Statistics provided by United Nation Population Division. Trends in Total Migrant Stock. UN, 2003. <http://www.un.org/esa/population/publications/migstock/2003TrendsMigstock.pdf>.
3. Vremiș M. Profilul femeilor migrante. Biroul Național de Statistică, Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor (UN Women). Chișinău, 2016, p. 6, 7.
4. Vremiș M., Vladicescu N. Impactul social al emigrației și al migrației rural-urbane în Europa Centrală și de Est. Raport final, 2012, p. 18.
5. Biroul Național de Statistică. <http://statbank.statistica.md/>
6. Ciurcă A. Aliona Vîrlan: Femeile care veneau în Italia se confruntau cu două realități – că au lăsat o familie acasă și că aici sunt slujitoare. Ziarul de Gardă, 2020. https://www.zdg.md/interviuri/aliona-virlan-femeile-care-veneau-in-italia-se-confruntau-cu-doua-realitati-ca-au-lasat-o-familie-acasa-si-ca-aici-sunt-slujitoare/?fbclid=IwAR0qxiOfSWy4KHn768IYTJ92UNA7_t-4RI75NYZ-dHBCe8EaguRJBcMXNS8

Prezentat: **27 iulie 2022.**

E-mail: iulian.petco@gmail.com